

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5

Telefon Interurban 113

Cena inseratom: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrti stran
Din 500.—, 1/4 strani Din 250.—,
1/8 str. Din 125.—. Mail ogle-
si vsaka beseda Din 120.—

Naš kmet.

(Izpod kmetskega peresa.)

Zakaj je dandanes nastopil čas za kmeta, kakoršnega si nobeden ne želi, zakaj se vsak pritožuje radi prevelikih davkov, pomanjkanja in draginje? Res je, kmet se po svojem mnenju pravično pritožuje, ker ne ve, kje tičijo vzroki. Zadolžuje se dan do dne, seka gozde (če jih ima), dokler jih bo imel. Kaj bo potem, ko jih več ne bo? Moramo pa pomisliti, da je gozd, to je njegov pridelek, tako rekoč prihranek, katerega vam je prihranil vaš ded ali celo praded, to ni naš letni pridelek; kaj bi začeli, ko bi ne imeli te zaloge? Predstavljajmo si naš Banat, Srem in Bačko, kjer je le redki posestnik, ki poseduje par sto debel smrekovega ali hrastovega gozda. Vsak bo mi nato rekel: tam je druga zemlja, katere ni treba tako težko obdelavati in gnojiti, a vendar mu obrodi stoteren sad. Ni tako, dragi, vojvodinski kmet preživlja iste in še težje čase kot mi s še toliko zemljo. Glavni pridelek mu je pšenica in koruza. Če mu to dvojce ne obrodi, navadno »kruh kupuje«.

Vzemimo primer: Leta 1928 je bil Banat bogat na pšenici. Ali joj, junija je nastopila suša, koruze je bilo malo ali nič. Pšenico, katera mu je obrodila, hočeš nočeš mora prodati za ceno 2.40 do 2.50 Din za 1 kg, kakor pri nas koruzo. Drugega pridelka sploh ni za prodati, kar je nesreča za tamkajšnjega kmeta; ker mu ni treba zemlje gnojiti, zato ne redi živine. Redki kmet ima tam letos za seme krompir in fižol. Večina jih bo morala letos kupovati od nas naš štajerski krompir in fižol, kateri stane z voznino in dobičkom trgovcev 2.50 do 3 Din 1 kg. Fižol beli stane 10 Din liter, rumeni 9 Din, naš črešnjevce stane 12 Din liter.

Vsak se vprašuje, kako to, da pri nas stane koruza isto ceno kot pšenica? — Stvar je ta. V omenjenih krajih naše države se razprostira ogromna ravnina, zasejana samo s pšenico in koruzo, kar upliva na vse pokrajine naše države, ker regulira (urejuje) cene na domačem tržišču. Zato je treba povedati našim kmetom, kateri imajo za prodati pšenico, da ne bodo pri ceni dosti profitirali ali celo nič, če čakajo, ker Banat s svojimi zalogami more vzdržati do nove žetve. Nasprotno bo s koruzo, ker je žetev še bolj oddaljena ter zalag sploh ni. Cene vedno rastejo ter

je pričakovati, da dosežejo višino 3.50 Din; enako krompir.

Omenimo še, da je v izhodnem delu Banata obilno obrodila vinska trta, kar jako vpliva na zastoj naše trgovine z vinom. Veletrgovci so se večinoma založili z banatskim vinom. Po kvaliteti je nekoliko slabše od našega, toda mošt so v jeseni kupovali po 2 do 3 Din liter, za katero ceno seveda naš kmet ni mogel dati. Brezdvomno lahko upamo, da te zaloge vina ne bodo dolgo trajale, vsled česar bo naraslo povpraševanje za naše vino.

Kakor smo zgoraj omenili, se godi ne samo našemu kmetu slabo, temveč vse mu kmečkemu stanu vobče. Temu pa ni toliko kriva politika, niti davek, niti preslabo plačani pridelek. Glavna krivda tiči, s kratkimi besedami povedano, v nezadostni izobrazbi kmeta. Vzemimo za vzgled Ameriko, odkoder vkljub tako dolgi poti in vožnji ne pride moka dražje kot naša. Praktičnost Amerikancev daje obilen sad. Že poljedelski kraji zahodne Evrope, n. pr. severna Francija, Nemčija, Belgija in druge države, kjer je podnebje ostrejšje in zemlja težja in manj rodovitna, kot naša, pa vendar pridelajo na isti površini do 50% več kot mi ter redijo trikrat toliko živine kot mi. Pregovor pravi: Pomagaj si sam in tedaj ti bo tudi Bog pomagal!

Naša država se trudi na vse načine, da pospeši napredek in blagostanje našega kmetijstva, od katerega je odvisna cela naša zunanja trgovina. Toda na žalost do danes še je bilo le malo uspeha. Mi imamo precej ekonomskih šol, katere so premalo obiskane. — Vsak kmet je potreben izobrazbe ter šele potem bo mogel soditi in preračunati, kako in na kakšen način zamore najbolje

izrabiti svojo zemljo. Potrebno bi bilo, da bi kmet potreboval le v najnujnejših slučajih živinozdravnika, vse drugo bi moral vestno sam opraviti in uravnati. Danes bi kmet moral znati preračunati, kako in kaj naj seje na zemlji, da večji dobiček doseže ali naj seje pšenico, koruzo, ali naj sadi krompir, ali naj seje samo deteljo. Ali dobi iz pridelka večjo svoto, ako seje rastline, iz katerih se redi živina. Ko bo prišlo enkrat do tega, da bo v vsaki vasi mlečna zadruha, bo se v vsaki oddaljeni vasi izdeloval sir in maslo, kar bi se dalo prodati v naša in inozemska mesta potem se bo živinoreja bolj izplačala. Danes kmet, kateri je oddaljen od mesta, nima pravih interesov za živino rejo, ker mu je predaleč voziti mleko. Imamo sicer mlekarne, katere pa včasih nudijo tako ceno za mleko, da se ne izplača trud. Predvsem pa moramo paziti na pasme, katere so svetovno znane kot najboljše.

Naši izvozniki perutnine in jajc se pritožujejo, da nazaduje naša trgovina v inozemstvu. Inozemski trgovci zahtevajo tečnejše meso ter drugo kvaliteto jajc. Ko bi naš kmet redil sive kokoši, imenovane »plimetke«, bi cena jajc gotovo bila enkrat višja, kakor perutnini sami na sebi. Ker pa na žalost tega pri nas ni, zato kupujejo industrijske države boljše in dražje blago drugod, slabše in cenejše pa pri nas.

Kmetijstvo slabeva, da še tudi to omenimo, tudi radi tega, ker preveč bežijo mladi kmečki ljudje v mesta, katera so itak prepolna, ter tam stradajo in delajo za neverjetno male plače. Po deželi pa manjkajo delavne moči, katere v mestih ne dobijo dela. Ko bi si mladi ljudje dali to dopovedati, bi se naš položaj precej izboljšal.

Vse, kar sem navedel, naj služi za bodrilo, da skušamo iti za veliko bolj naprednim kmetijstvom inozemstva, da se mu, ako ga ne moremo dohiteti, vsaj vedno bolj približujemo. F. P.

V NAŠI DRŽAVI.

V Beogradu je začel delovati vrhovni zakonodajni svet kot posvetovalna ustanova vladnega predsedništva. Vrhovni zakonodajni svet ima nalogo, da pregleda vse zakonske načrte, ki mu jih bodo predložili posamezni ministri

in da izrazi svoje mnenje za končno odločitev o zakonu. Prva seja tega sveta pod predsedstvom Mihajla Jovanoviča se je vršila dne 14. marca. Vrhovni svet je odobril že par mu v presojo predloženih zakonov.

Pogajanja z Rumunijo, ki bi se imela vršiti dne 20. marca, so se preložila na dne 8. aprila, ker še niso določeni zastopniki naše in rumunske države.

Zakonski načrt o razdelitvi države je že izgotovljen. Po tem načrtu bodo čr-

tana dosedanja 33 velika županstva, ker je njih obseg posebno po južnih okrajih premajhen. Po novem načrtu je cela država razdeljena na 13 oblasti. Pri sestavi tega načrta se je oziralo na zgodovinske meje in imamo računati z zedinjeno Slovenijo.

Avstrija je začela kazati naši državi neprijazno gospodarsko lico. Avstrijske oblasti skušajo onemogočiti naš izvoz zaklanih svinj in mesa v Avstrijo s preglednimi šikanami in visoko carino. Od 18 naših večjih mesnih tovarn, ki so se pečale z izvozom, je propadlo 15 in so v obratu le še tri. Če se uresniči ukrepi avstrijske vlade, bodo še propadle te zadnje cvetoče industrije. Ako Avstrija ne bo odnehala, bo naša vlada odgovorila z učinkovitimi ukrepi.

Pirotska konferenca med nami in Bolgarijo se je zedinila glede zavarovanja mej.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Iz papeževe države. Končnoveljavna odobritev sporazuma med Italijo in Vatikanom bo dne 5. maja. Takrat bodo izmenjane odobritvene listine med obema državama. Ob priliki izmenjave omenjenih listin bo začela sv. Stolica s proglašitvijo Marije Kristine savojske blaženim. Marija Kristina je bila hči Viktorja Emanuela I. in Marije Tereze avstrijske in rojena leta 1812. Poročena je bila s kraljem obeh Sicilij Ferdinandom in je že umrla leta 1836. Zapustila je vzgled svetosti. Papež bo imenoval 5 do 6 novih kardinalov. Karinali bodo sklicani na sejo koncem aprila.

Nemški državni proračun, ki je predložen zbornici, znaša 10.2 milijarde mark. Po tem proračunu bi naj bili višani davki za 379 milijonov mark.

Zmaga francoske vlade glede pripustitve verskih kongregacij. V boju za opetno pripustitev verskih kongregacij v Franciji je dosegla vlada na par-

lamentarni seji dne 14. marca zmago. Za pripustitev je glasovalo 323 poslancev, proti pa 254. Vlada že dolgo ni dobila večine 69 glasov.

Na Španskem so začeli nastopati proti diktatorju Primi de Rivera dijak, ki zahtevajo njegovo odstranitev. Po več mestih je došlo do krvavih spopadov med policijo in dijaškimi demonstranti.

Revolucije v Mehiki še ni konec. — Revolucionarno gibanje v Mehiki še nikakor ni zatrto. Vstasi imajo v rokah severne pokrajine, kjer se utrjujejo in pripravljajo na odločilno bitko. General Calles prodira počasi naprej in se izgovarja, da ne more zadušiti upora z naglico zaradi razprtih železniških zvez. Ustaške oficirje in generale sodi Callesov preki sod takoj na smrt in jih tudi takoj po obsodbi ustrelijo.

Bivši predsednik Mehike — kruti preganjalec katolikov Calles. V sedajni revoluciji je prevzel Calles kot general poveljstvo nad vladnimi četami in zatira z oboroženo silo upor v Mehiki.

mirno povedal njihov greh, potem pa se je zopet povrnil v svojo samoto.

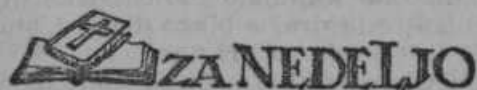
Kmalu pa je prišla za njim cela množina takih, ki so hoteli biti njegovi učenci. Pobožni Rimljani so mu izročali tudi svoje sinove v vzgojo. Za te svoje učence je Benedikt zgradil okoli svoje votline 12 malih samostanov, ki jih je vodil z očetovsko ljubeznijo ter modrostjo. A tudi tukaj zavistneži niso mirovali. Njega so mislili zastrupiti, a učence njegove pokvariti, da bi tako uničili njegovo delo. Benedikt je sklenil, da se bo umaknil v oddaljeni kraj in res se je z nekaterimi menihi umaknil proti jugu. Na potu je prišel do gore Monte Kasino in to je leta 529, torej ravno pred 1400 leti, izbral, da je na njej pozidal svoj samostan.

Tukaj je tudi sestavil pravila za svoje menihe. Natančno je uredil dnevni red. Ob petelinjem petju so vstajali in se zbirali v cerkvi k skupni molitvi. Nato so šli na delo, ki ga je redovno pravilo zahtevalo od vsakega brata, razen če je bil zelo slaboten in bolan. Opravljali so menihi vsa dela v hiši, na polju, trebili so trnje in so ledine pretvarjali v rodovitne njive. Po delu je bil čas za čitanje pobožnih knjig in za učenje, potem pa obed, za tem za kratek počitek in zopet za molitev. — Pravila, ki jih je sestavil sv. Benedikt za svoje menihe, so bila tako primer, na in modra, da so jih polagoma sprejeli tudi drugi samostani in so nekaj stoletij vsi menihi v zapadnih deželah živeli po teh pravilih in je tako sv. Benedikt oče zapadnih redovnikov.

Sv. Benedikt pa ni posvečaval samo sebe in vodil svojo redovno družino, temveč je živel nekako za vse ljudi. Nepregledne množice ljudi so prihajale na goro Monte Kasino, tem je z veliko vnemo oznanjal božjo besedo. Z veliko ljubeznijo je vzgajal mlade ljudi, ki so mu jih pošiljali starši, skrbel je za reveže in siromake daleč na okoli. Umrl je leta 543 častiljive smrti, med molitvijo, stoječ in podpiran od svojih redovnih sobratov.

Po njegovi smrti se je red, ki nosi po njem ime, naglo razširil. Povsod, kamor so prišli, so bili benediktinci vneti dušni pastirji, ki so ljudi podučevali v krščanskih resnicah in jih navajali k krščanskemu življenju. V samostanih so imeli pa tudi šole, v katerih so učili mladino potrebnega znanja, učili so ljudi prav obdelovati polje, jim kazali sadjerejo in tako skrbeli za njihovo časno dobrobit. Z našimi kraji so bili v zvezi posebno trije benediktinski samostani. Samostana Admont in Sv. Lambrecht, pod katerega spada tudi znamenita božja pot Marija Leh, sta bila v zvezi s kraji v Slovenskih gorah, kjer sta imela velika posestva in sta pomagala zidati cerkve in ustanavljati župnije, tako n. pr. cerkev pri Sv. Benediktu v Slov. gor. Dravska dolina pa je bila v zvezi s samostanom Št. Pavel v Labudski dolini na Koroškem. Nek opat tega samostana je pozidal veliko romarsko cerkev Device Marije v Pušavi.

Velik blagoslov za vse naše življenje pa bi bil, če bi se ohranila v našem življenju lepa stara benediktinska nava-

Sveil Benedikt.

Spominski dan 21. marec.

Čeravno je živel pred davnim časom in v oddaljenih krajih, je vendar sv. Benedikt svetnik, ki je v zvezi tudi z našim ljudstvom in sicer po svoji ustanovi, po benediktinskem redu. Narodil se je kot sin stare plemenite rodbine v mestu Nursiji leta 480. Radi šolanja so ga starši poslali v Rim. Tam je bilo v tistih časih življenje, posebno je med mladino silno skvarjeno. To življenje se je mladeniču, ki ni bil plemenit samo po rodu, temveč še veliko bolj po svojem srcu, studilo in bal se je tudi, da se njega samega ne bi premetilo. Zato je natihem zbežal iz Rima in je šel v samoto blizu mesta Sabina.

Ko je blodil po samoti, je naletel na meniha Romana, kateremu je razodel, o kaj je prišel v tisti kraj. Roman mu pokaže visoko gori v gorah skrito votlino. To si izvoli Benedikt za svoje bivališče. Menih Roman mu je donášal

ob gotovih časih hrano, drugače pa ni vedel nihče zanj. Tako je preživel tri leta. Ta čas pa ga je našel nek tuj duhovnik in pastirji. Ni bilo dolgo, ko se je o Benediktu zvedelo daleč na okoli. Od vseh strani so prihajali ljudje, da bi jim bil Benedikt učitelj duhovnega življenja. A, ko so ga drugi občudovali, ko so ga hoteli imeti za svojega učitelja, se je pa on sam še tudi moral boriti z raznimi težavami in skušnjavami, ki jih je pa junaško premagal.

Ko je v nekem bližnjem samostanu umrl opat, so tamkajšnji menihi prosili Benedikta, da bi bil njihov opat. Benedikt, ki je vedel, da pri teh menihih ni bilo veliko gorečnosti in reda, se je branil, češ, da se njegovo življenje ne ujema z njihovim. A ker niso mirovali, je slednjič privolil in postal njihov predstojnik. Kmalu se je pokazalo veliko nesoglasje in menihi so obžalovali, da so hoteli imeti strogega Benedikta za opata. Hoteli so se ga iznebiti in so pomešali v kupico vina strupa in nesli Benediktu. Ta pa je na redil po svoji navadi nad kupico križ, kupica se je zdrobila na drobne kosce in Benedikt je spoznal, kaj je bilo v kupici. Benedikt je sklical brate, jim